

Program för uppföljning av kommunalt och privat driven verksamhet

Mandatperioden 2023-2026

F I N S P Å N G

Innehåll

Bakgrund	3
Definitioner	4
Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer för upphandling av verksamhet.....	4
Uppföljning	5
Kommunfullmäktiges mål för verksamheten	5
Plan för kommunstyrelsens årliga uppföljning	5
Former för uppföljning	6
Allmänhetens insyn	8
Redovisning av resultat	8

FINSPÅNG

Bakgrund

Kommunernas möjligheter att överlämna skötseln av kommunala angelägenheter regleras i kommunallagens kapitel 10. Överlämnande kan ske till en juridisk person eller enskild individ. Skötseln kan bedrivas av kommunalt hel- eller delägda bolag, stiftelser som kommunen bildat ensam eller tillsammans med andra, föreningar där kommunen bestämmer tillsammans med andra, samt slutligen helt privata utförare.

En privat utförare kan till exempel vara ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en stiftelse, men kan också vara en enskild individ. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare. Överlämnandet till privata utförare regleras i normalfallet genom avtal och efter genomförd upphandling enligt LOU.

Kommuninvånare kan antas förutsätta att de tjänster som kommunen tillhandahåller håller en likvärdig kvalitet oavsett om de utförs i egen regi eller av en privat utförare. Från och med den 1 januari 2015 gäller därför att kommunfullmäktige inför varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Programmet anger hur uppföljning ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoseas. Programmet omfattar all verksamhet som utförs av privata utförare, d.v.s. inte bara välfärdstjänster utan även till exempel infrastruktur. Bestämmelserna, som återfinns i 5 kap. kommunallagen (2017:900), syftar till att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet.

Kommuner och regioner får efter beslut av fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. Det gäller dock inte om det i lag eller förordning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd eller om den innefattar myndighetsutövning.

Fullmäktiges program ska innehålla:

- mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare på uppdrag av kommunen
- hur uppföljning ska ske
- hur allmänhetens insyn i verksamhet som lämnats över till en privat utförare ska garanteras

I Finspångs kommun omfattar programmet för uppföljning såväl privata som kommunala utförare.

FINSPÅNG

Definitioner

Kommunen är **huvudman** för flertalet välfärdstjänster och har därigenom enligt lag, ansvar för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet till kommunens invånare. Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett vem som är utförare.

Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän.

Med en **privat utförare** avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt 3 kap. 12 § KL. En privat utförare är en privat aktör utan kommunalt ägande. Ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 3 kap. 11 § KL är alltså inte att betrakta som privata utförare.

Privata aktörer kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom att

1. vinna en offentlig upphandling enligt LOU¹
2. kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt LOV² eller
3. sälja enstaka tjänster till kommunen.

Kommunen är huvudman för verksamhet som bedrivs enligt 1) och 2).
Däremot är kommunen inte huvudman för verksamhet enligt 3) och inte heller för privata utförare som driver förskola och skola.

Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer för upphandling av verksamhet

Kommunfullmäktige ska i samband med varje ny mandatperiod fastställa mål och riktlinjer för när verksamhet bedrivs av privata utförare. Dessa mål och riktlinjer ska i tillämpliga delar även omfatta utförare i kommunal regi.

Kommunfullmäktige uppdrar i och med detta program till kommunstyrelsen att med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom kommunstyrelsens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten.
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fastställer för respektive verksamhet.

---

¹ Lag (2007:1091) om offentlig upphandling

² Lag (2008:962) om valfrihetssystem

FINSPÅNG

Uppföljning

När en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten (10 kap 8 § KL).

Uppföljning görs i huvudsak av två skäl:

- som kontroll av att uppdrag utförs i enlighet med uppdragsbeskrivningar, godkännande samt förfrågningsunderlag, anbud och avtal.
- som ett led i att utveckla verksamheten i syfte att skapa utrymme för nya och förbättrade tjänster.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal/uppdragsbeskrivningar som träffas med varje utförare. I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter till kommunen samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Avtalet/uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

Ovanstående kommer att regleras successivt vartefter nya avtal och överenskommelser träffas med utförare.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt inriktningsmål som gäller för kommunens samtliga verksamheter, även de som drivs i privat regi på uppdrag av kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att återrapportera måluppfyllelse och resultat kopplat till målen. Detta görs i samband med delårsuppföljning samt i årsredovisning.

Utöver måluppfyllelse ska kommunstyrelsen följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi.

Plan för kommunstyrelsens årliga uppföljning

Kommunstyrelsen ska med kommunfullmäktiges program som grund utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planen ska omfatta samtliga utförare oavsett driftsform, d.v.s. även verksamhet i kommunal regi. Planen ska bifogas och följas upp och redovisas i samband med delårsrapportering och årsredovisning. Denna plan bör vara en del av

FINSPÅNG

internkontrollplanen. Bolagens uppföljning regleras särskilt i ägardirektiv och bolagsordning men det vore en fördel om bolagen inkluderas i internkontrollen.

Planen ska innehålla

1. En sammanfattande beskrivning av kommunstyrelsens uppföljningsansvar.
2. Vad som ska följas upp.
3. Vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas (tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning, individuppföljning)
4. Vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna.
5. Särskilda granskningsområden under året (t.ex. utifrån ett samlat resultat av tidigare uppföljningar).
6. Tidplan
7. Former för återkoppling av resultat (till nämnd, till utförare och till allmänhet).

Former för uppföljning

Olika typer av uppföljning kan bli aktuellt vid olika tidpunkter och beroende på verksamhet. Inom några av kommunens områden är uppföljning och tillsyn reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig.

Följande uppföljningsformer är dock generella och omfattar även verksamhet utförd i kommunens egen regi:

Vad?	Hur?	Kommentarer
Regelbunden och riktad tillsyn/insyn/uppföljning	Kontrollera att verksamheten arbetar utifrån avtal, lagar och regler	<p><i>Tillsyn</i> utövas dels av kommunen, dels av tillsynsmyndigheter (t ex inspektionen för vård och omsorg för socialtjänst).</p> <p><i>Uppföljning</i> görs av kommunen utifrån uppdrag/avtal, lagar och regler.</p> <p>Kommunen har <i>insynsrätt</i> i fristående skolor. Kommunen har därigenom rätt att hålla sig informerad om den fristående skolans verksamhet, däremot inte att göra påpekanden eller utfärda förelägganden.</p> <p><i>Riktad tillsyn/insyn/uppföljning</i> görs på förekommen anledning utifrån behov av att granska ett specifikt område, en specifik fråga eller efter ett inkommet klagomål.</p>
Oanmälda besök	Ge en översiktlig bild av förhållandena på ett stort antal verksamheter	
Individuppföljning	Kontroll av att enskild som får någon insats från kommunen får rätt stöd i överensstämmelse med eventuella beslut	

FINSPÅNG

Allmänhetens insyn

Om en kommun eller ett landsting sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen eller regionen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över (10 kap. 9 § KL).

Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Nämnden ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning.

Den information som lämnas till kommunen med ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (2018:558) om skydd för företagshemligheter.

Redovisning av resultat

Utöver den redovisning som görs inom årscykeln för verksamhets- och budgetuppföljning ska kommunen löpande redovisa resultat av lokala och nationella uppföljningar. Huvudsakligen ska redovisning göras på kommunens hemsida. Informationen ska vara lätt tillgänglig, informativ och överskådlig..